

УДК 687.01-053.6+316.723

СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНИХ НАПРЯМКІВ МОЛОДІЖНОЇ МОДИ

НИКОЛАЄВА Тетяна, ВОРГАЧ Дарина,
ДЖАЛІЛІАН Фахіме, КУДРЯВЦЕВА Надія
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна
Університет Алі-Шаріаті, Іран
nikolaevatv007@gmail.com, darina.vorgach13@gmail.com

Представлено результати дослідження щодо соціально-історичних передумов розвитку альтернативних напрямків молодіжної моди. Метою роботи було дослідити та конкретизувати соціальні та історичні фактори, що вплинули на формування та розвиток молодіжної моди та культури 60-х рр. ХХ століття. В результаті дослідження було визначено конкретні умови, що слугували базою для розповсюдження молодіжної моди.

Ключові слова: молодіжна мода, субкультура, костюм, молодіжні протести, передумови розвитку альтернативної моди.

ВСТУП

60-і роки – це одне з найяскравіших десятиліть в історії світової моди ХХ століття, що відрізнялось свободою, різноманітністю, самобутністю, безліччю експресивних стилів та пануванням молодіжної моди (або «бейбі-бумерів»). Це час істотної зміни образу та ролі жінки, зародження нових субкультур зі своїми смаками та стилями в одязі, нового розквіту явища антимоди, що засвідчувала протест проти несправедливості буржуазного світу. «Свінгуючі шістдесяті» – це період панування молодіжної думки, нових поглядів, період, коли молоде покоління стало настільки впливовим на ринку, що відомі будинки мод стали виробляти одяг конкретно для молоді.

Методологічною основою для дослідження слугували наукові праці та статті вітчизняних та іноземних педагогів та науковців. Вивченням культури та костюму 1950-1960-х років займалися Д.Ю. Єрмілова, Р.В. Захаржевська, К.Є. Романова, Є.А. Горбунова, К.Л. Пашкевич, Т.В. Ніколаєва та А.О. Червова. Зміни в соціальному секторі та молодіжні бунти кінця 1960-х років досліджували В.С. Савчук, М. Курланські, К. Рохас, Р.С. Айріян та М.А. Новіков. Методичним і проєктивним підґрунтям для розробки рекомендацій з формування колекції стали праці М. Колосніченко, Н. Чупріної, К. Пашкевич, Т.В. Ніколаєвої [1], А. Баранової [1], Т.І. Ніколаєвої, Н. Кудрявцевої [2].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Виникає необхідність виконання наступних завдань: виявити основні історичні події та соціальні перетворення, що відбувалися в 1950-1960-х роках, проаналізувати їх роль в формуванні тенденцій молодіжної моди 50-60-х років,

визначити вплив науково-технічного прогресу на розвиток молодіжної моди та розробити сучасну колекцію верхнього одягу для молоді.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Поштовхом до зародження молодіжної моди та контркультури слугувало, в першу чергу, зростання економічного рівня життя людей після 1945 року. Все почалося з того, що тепер нове покоління підлітків (13-16 років) – «бейбі-бумери», мали власні гроші та могли вільно ними розпоряджатися. Серед підлітків ще в кін. 1950-х років зросла кількість споживачів, мода ставала все більш молодіжною, і зовсім скоро вони стали рушійною силою на ринку. Згодом вони виростили та стали зовсім економічно вільними.

Молодь 60-х років була першим поколінням, яке мало фінансову незалежність від батьків, що зумовило виникнення соціально-культурної та психологічної прірви між батьками та дітьми, про що каже Е. Я. Баталов у своїй книзі «Філософія бунту»: «Часи, коли кілька поколінь, що зібралися під батьківським дахом, оточували одні й ті самі речі, коли батьки й діти навчалися за одними і тими самими підручниками, розділяли спільні споживчі ідеали, – ці часи канули в минуле, тепер кожне покоління має свій власний речовий світ, часом дуже не схожий на той, у якому жили попередні покоління... Результатом цього виявляється спроба молоді... затвердити свою власну субкультуру... спроба, не позбавлена трагізму, оскільки критика попередньої культури легко може перерости в заперечення культури взагалі...» [3, с. 5-8].

Наступною причиною виникнення молодіжної культури та моди вважається розвиток нових жанрів в музичній індустрії, що відкривала для молоді нових ідолів, які поширювали «революційні» погляди серед суспільства. Молодь тепер мала власних ідолів та лідерів – це були не зірки кіно та представники вищого класу, а музиканти-рокери М. Джаггер, Е. Преслі, Б. Хейлі та інші.

Іншою причиною виникнення спеціальної молодіжної культури є акселерація – прискорення зростання та статевого дозрівання підлітків, та науково-технічний прогрес післявоєнних років, який підвищив вимоги до освітнього рівня працівників на виробництвах, що, зі свого боку, призвело до «освітнього буму». В 60-х роках збільшилась кількість університетів та студентів в університетських містечках, які згодом стали місцем зародження протестних рухів [4, с. 127]. Тобто скоротився період дитинства, але продовжився термін навчання, що відтермінувало початок дорослого життя та додало новий віковий період – юнацтво. Люди такого віку в 60-х роках стали самостійними та невідчужливими батьківському авторитету. Вони мали власні погляди на життя, відхиляли буржуазну мораль, офіційну моду, стандарти суспільства та його правила, та обирали рок-н-рол, вільну моду, кохання та подорожі. «Бейбі-бумери» – покоління, що розчарувалося в основах суспільства та зрозуміло для себе, що володіння матеріальними благами не задовольняє всіх потреб людини. Вони прагнули ширшої, гармонійної, справедливості та людяності. Їх метою було створити кращий світ [4, с. 127]. Також, один з протестів молоді всіх країн – мати право одягатися на свій смак. Р.В. Захаржевська в книзі «Історія костюма» писала про це так: «Одяг – вираження особистості – виявився бронею, на який розбився авторитет

дорослих, і вона ж була найдоступнішим і легким способом самоствердження» [5, с. 227]

Молодь не хотіла одягатися як всі, як дорослі. Дівчата, так само, не хотіли дотримуватись того образу, який популяризувався суспільством з 1950-х років – коли жінка мала виглядати як зі сторінки журналу, мати тонку талію та пишний бюст, бути зразковою дружиною та матір'ю, візитною карткою свого чоловіка та його достатку. Молоде покоління прагнуло свободи, тому образ жінки дуже «омолодився» в порівнянні з образом 50-х років. Жінка 1960-х – це молода, інфантильна, енергійна та незалежна жінка-дівчина (рис. 1). Вона відмовляється від ролі виробника дітей, елегантноі домогосподарки та красивої «вітрини» свого чоловіка. Одягом протесту стали мініспідниця та мінімода Мері Квант, що заперечували елегантність, традиції «гарного смаку», мораль буржуазного світу, та стали головним символом сексуальної революції та емансипації жінок.

Рис. 1. Приклади образу молоді жінки 1960-х років (за журналами мод)

Для розробки сучасної молодіжної колекції верхнього одягу за основу було взято стильові та формотворчі елементи жіночого і чоловічого костюмів 60-х р. XX ст. та образи членів молодіжної субкультури байкерів (Рис. 2).

Рис. 2. Сучасна колекція молодіжного одягу (розроблена на основі формотворчих елементів костюма 60-х років XX ст.)

В колекції були використані такі художньо-композиційні елементи:

- Головні убори, що нагадують байкерські шоломи та підшоломники;
- Елементи шин мотоциклів в деталях одягу;
- Плинні лінії, що були натхненні деталями мотоциклів.

В колекції переважає прямий силует. З метою підкреслення теми колекції було обрано використання шкіри та джинсової тканини.

ВИСНОВКИ

За результатом аналізу було з'ясовано, що найбільш вагомі поштовхи до розвитку молодіжної моди та культури були спричинені, більшою мірою, саме соціальними та економічними факторами: зростанням економічного рівня життя в післявоєнні роки, фінансовою самостійністю молоді, їх відмовою від батьківського авторитету, прагненням молодого покоління до самовираження через одяг, зміною пріоритетів та цінностей нового покоління, акселерацією та освітнім бумом. В результаті проведеного дослідження було визначено вимоги до формування колекції сучасного молодіжного одягу на основі костюма 60-х р. ХХ ст., встановлено найбільш характерні художньо-композиційні елементи, що дало можливість створити сучасну молодіжну колекцію верхнього одягу, яка передає виразність та експресивність молодіжних субкультур.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколаєва Т. В., Гайова І. Л., Давиденко І. В., Баранова А. І., Паранько Н. П. Етапність утворення брендового стилю на прикладі будинку моди Луї Віттон. *Art and Design*. 2021. № 1 (13). С. 84-95.
2. Кудрявцева Н., Ніколаєва Т., Зяєва В., Шафранська Т. Дизайн альтернативних молодіжних образів в стилістиці кінематографу ХХ століття. *Актуальні проблеми сучасного дизайну: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.*, м. Київ, 23 квіт. 2020 р. Київ, 2020. С. 191-194.
3. Баталов Э.Я. *Философия бунта. Критика идеологии левого радикализма*. Москва: Политиздат, 1973. 222 с.
4. Ермилова Д. Ю. *История домов моды: учебное пособие для вузов*. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: Юрайт, 2019. 443 с.
5. Захаржевская Р. В. *История костюма: От античности до современности*. 3-е изд., доп. Москва: Рипол Классик, 2005. 306 с.

NIKOLAEVA T., VORHACH D., JALILIAN F., KUDRYAVTSEVA N.

SOCIAL AND HISTORICAL PRECONDITIONS OF DEVELOPMENT OF ALTERNATIVE DIRECTIONS OF YOUTH FASHION

The results of the research on socio-historical preconditions of development of alternative directions of youth fashion are presented. The aim of the work was to study and specify social and historical factors that influenced the formation and development of youth fashion and culture of the 60th century. As a result of the research, specific conditions were formed, which became the basis for the spread of youth fashion.

Key words: *youth fashion, subcultures, costume, youth protests, preconditions of development of alternative fashion.*